

Vergaderjaar 2022–2023

28 676

NAVO

Nr. 434

BRIEF VAN DE MINISTER VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 5 juni 2023

Op 15 en 16 juni komen de NAVO-Ministers van Defensie (DMM) in Brussel bijeen, samen met de Minister van Defensie van Zweden, die als genodigde de bijeenkomst bijwoont. In deze brief informeer ik uw Kamer over de Nederlandse inzet voor deze DMM. Tijdens de DMM zijn twee werksessies gepland: de *NATO-Ukraine Commission* (NUC) en een sessie over afschrikking en verdediging. Ministers komen ook bijeen in de *Nuclear Planning Group*, waar zij periodiek spreken over het nucleaire beleid van de NAVO. Voorafgaand aan de DMM komt de *Ukraine Defence Contact Group* (UDCG) op 15 juni bijeen. Na afloop van de UDCG ontmoeten de Ministers in NAVO-verband enkele vertegenwoordigers van de defensie-industrie. Uw Kamer wordt in deze brief tevens geïnformeerd over het beëindigen van de *Air and Missile Defence Task Force* (AMDTF) in Slowakije.

Oekraïne

Op 15 juni 2023 vindt een fysieke bijeenkomst plaats van de Ukraine Defense Contact Group (UDCG), in aanwezigheid van de Oekraïense Minister van Defensie. Ministers van de deelnemende landen spreken over de coördinatie en afstemming van de militaire steun aan Oekraïne en kondigen naar verwachting nieuwe steun aan.

De eerste sessie van de DMM is in het format van de *NATO-Ukraine Commission* (NUC). In de NUC spreken bondgenoten met de Minister van Defensie van Oekraïne, met deelname van de Hoge Vertegenwoordiger van de EU. Op de agenda staat de situatie in Oekraïne en de Oekraïense behoefte aan verdere militaire steun. Tijdens de aanstaande top in Vilnius spreken leiders ook over de toekomst van het Euro-Atlantische pad van Oekraïne.

Nederland pleit in NAVO-verband voor zoveel mogelijk steun aan Oekraïne. Deze steun moet ertoe leiden dat Oekraïne op korte termijn weerstand kan blijven bieden tegen de Russische agressie en op lange

termijn een moderne en effectieve krijgsmacht kan opbouwen die in staat is toekomstige dreigingen geloofwaardig af te schrikken. Daarbij is het van belang dat de NAVO naast de huidige steun ook capaciteitsopbouw aanbiedt om de interoperabiliteit met de NAVO te verhogen.

Afschrikking & verdediging

In de tweede sessie bespreken de bondgenoten de bondgenootschappelijke afschrikking en verdediging. Op de top van Madrid hebben de leiders daar ambitieuze afspraken over gemaakt en de ontwikkeling van vernieuwde militaire concepten en plannen versneld. Op de top in Vilnius presenteert SACEUR het geheel aan nieuwe concepten en plannen. Tijdens de DMM zullen de NAVO-Ministers van Defensie de voortgang op de versterking van de collectieve afschrikking en verdediging in samenhang beschouwen.

De Ministers bespreken ook een eerste voorstel voor de nieuwe *Defence Investment Pledge* (DIP), die de bondgenoten in Vilnius zullen aannemen. Verder komen politiek-militaire adviezen aan bod over de verdere implementatie van het concept for *Deterrence and Defence of the Euro-Atlantic Area* (DDA). Hierbij is specifiek aandacht voor de nieuwe regionale verdedigingsplannen en bijhorende behoefte aan capaciteiten, en aanpassing van de commandostructuur.¹ Tot slot bespreken de Ministers tijdens deze sessie over weerbaarheid en de rol van NAVO inzake de veiligheid van onderzeese vitale infrastructuur.

Defence Investment Pledge (DIP)

Tijdens de DMM presenteert de SG NAVO een voorstel voor de nieuwe DIP. Naar verwachting behelst dat voorstel een commitment van bondgenoten om minimaal 2% van het bbp te besteden aan defensie. Het kabinet steunt het maken van afspraken in NAVO-verband over robuuste, meerjarige financiering voor de versterking van de noodzakelijke afschrikking en verdediging van het NAVO-verdragsgebied.² Zoals ook de Adviesraad Internationale Vraagstukken (AIV) benadrukt, is een stabiele en meerjarige financiering voor Defensie randvoorwaardelijk voor het herstel van de Defensieorganisatie en de bouw aan een toekomstbestendige organisatie die haar grondwettelijke taken kan uitvoeren in een onveiligere wereld.³ In het licht van de internationale veiligheidssituatie in algemene zin en de aanhoudende Russische dreiging in het bijzonder, onderschrijft Nederland de noodzaak om de NAVO op diverse fronten te versterken. Nederland zal zich inzetten om het ambitieniveau te behalen.

Na ontvangst van het voorstel van de SG NAVO, informeert het kabinet uw Kamer via de geannoteerde agenda voor de NAVO-top in Vilnius over de uiteindelijke Nederlandse inzet.⁴

Burden-sharing rapport

In aanloop naar de NAVO-top in Vilnius presenteert de SG NAVO een rapport over «*burden-sharing*» binnen het bondgenootschap. Op basis van de Ontwerpbegroting 2023 (Kamerstuk 36 200 X, nr. 1 van

¹ Uw Kamer is hier eerder over geïnformeerd in onder andere de Voorgangsrapportage Nederlandse inzet oostflank NAVO, Kamerstuk 28 676, nr. 433, 17 mei 2023.

² Zie ook: Kamerstuk 28 676, nrs. 426, 429 en 432.

³ Zie specifiek: AIV-briefadvies: keuzes voor de krijgsmacht, 4 maart 2021, pagina's 8–9 en AIV-briefadvies: de Oekraïne-oorlog als geopolitieke tijdschok, 18 oktober 2022, pagina's 1, 3 en 8–9.

⁴ Conform uw verzoek in Kamerstukken 28 676 en 36 045, nr. 427 van 9 maart 2023.

20 september 2022) en de 1^e suppletoire begroting (Kamerstuk 36 350 X van 11 mei 2023) heeft Nederland de NAVO geïnformeerd over de begroote defensie-uitgaven voor 2023 en 2024. Hangende de goedkeuring door uw Kamer en de Eerste Kamer der Staten-Generaal van de 1^e suppletoire begroting, verwacht Defensie in 2023 16,6 miljard euro en in 2024 20,3 miljard euro te besteden. NAVO berekent vervolgens de «burden-sharing» op basis van de cijfers van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO). Het kabinet informeert uw Kamer via het verslag van de NAVO-top over de uiteindelijke cijfers in dit rapport.

Deterrence and Defence of the Euro-Atlantic Area

Nederland onderstreept, in lijn met de afspraken van de top in Madrid, de noodzaak voor NAVO om een versterkte collectieve afschrikking en verdediging te realiseren. Het kabinet bepleit dat NAVO daarbij militair sterk en tegelijkertijd flexibel en adaptief genoeg blijft om conform het Strategisch Concept 2022 vanuit alle drie de overeengekomen kerntaken in te kunnen spelen op alle mogelijke toekomstige dreigingen voor het bondgenootschap. Het is daarom essentieel dat de versterking van de *NAVO-posture* gefaseerd plaatsvindt en dat bondgenoten het benodigde voortzettingsvermogen langjarig kunnen garanderen. Het kabinet is in dat kader tevreden over de voortgang van de implementatie van het DDA en de bijhorende plannen en concepten.

Bij de top in Vilnius ligt het pakket aan plannen en concepten gericht op de versterking van de collectieve afschrikking en verdediging voor, waaronder de nieuwe regionale plannen en de bijbehorende operationele behoefte aan capaciteiten. Hiervoor zijn voldoende goed getrainde en toegeruste eenheden benodigd, die in grotere militaire verbanden kunnen optreden en met een korte reactietijd inzetbaar zijn in alle richtingen van het verdragsgebied. Nederland zal benadrukken dat de NAVO-bondgenoten deze militaire capaciteiten in voldoende mate ter beschikking moeten stellen, en werkt zelf in nauwe samenwerking met strategische partners aan een robuuste langjarige bijdrage in land- lucht- en maritiem domein per 2025.

De operationele behoefte voor het uitvoeren van de nieuwe militaire plannen vormt ook cruciale inbreng voor de volgende stap in het NDPP, het NAVO-capaciteitenplanningsproces. Het NDPP omvat de totale militaire capaciteitenbehoefte voor het afgesproken NAVO-ambitieniveau, inclusief de behoefte voor kerntaak 1 voor collectieve verdediging. Nederland neemt een voortrekkersrol op het gebied van internationale samenwerking bij het invullen van de capaciteitendoelstellingen, in lijn met de motie van het lid Boswijk⁵.

Commandostructuur

Bondgenoten spreken daarnaast over voorgestelde aanpassingen van de NAVO- commandovoeringstructuur. Dit is nodig om het geheel aan nieuwe plannen goed te kunnen voorbereiden en aansturen. Nederland steunt het conceptvoorstel. Wel benadrukt Nederland, samen met andere bondgenoten, dat specifiek de verdere personele groei van de NAVO-commandovoeringstructuur niet eenvoudig te realiseren is. Nederland roept de SG NAVO in dat kader op om te zoeken naar alternatieve oplossingsrichtingen, zoals het herzien van de functieverdeling tussen de diverse hoofdkwartieren of het opheffen van het afgesproken

⁵ Kamerstuk 36 200 X, nr. 37.

maximum percentage aan civiele functies binnen de commandovoeringstructuur.

Onderzeese vitale infrastructuur

Ter voorbereiding op verdere besluitvorming op de NAVO-top in Vilnius spreken Ministers tijdens de DMM opnieuw over de bescherming van onderzeese vitale infrastructuur. Mede door aanjagen van Nederland, en in lijn met de oproep van uw Kamer, heeft de NAVO een coördinatieceel ingericht die samenwerking met de industrie faciliteert en verschillende civiele en militaire spelers bij elkaar brengt. Onlangs sprak de SG NAVO in dat kader tijdens een rondetafelgesprek met industrieleiders en civiele en militaire experts.

Tijdens de DMM bespreken Ministers het politiek-militair advies voor een centraal informatieknooppunt voor verbeterde monitoring van dreigingen bij MARCOM, het maritiem hoofdkwartier van de NAVO in Northwood. Nederland steunt een versterkte rol van de NAVO bij de bescherming van onderzeese en offshore infrastructuur, met name in het kader van de bondgenootschappelijke afschrikking en op het gebied van het verbeteren van informatie-uitwisseling. Ook pleit Nederland voor nauwe samenwerking met de EU en verwelkomt Nederland de activiteiten van de EU-NAVO taskforce op het gebied van versterking van de weerbaarheid van vitale infrastructuur.

Voorraden en industrie

De oorlog in Oekraïne laat elke dag het belang van het aanhouden van voldoende voorraden wapens en munitie zien. Dit is dan ook één van de speerpunten binnen de NAVO. Zo spreken de Ministers voorafgaand aan de DMM met vertegenwoordigers van de defensie-industrie om uitbreiding en versnelling van de productie van militaire goederen te bespreken. Naar verwachting presenteert de SG NAVO tijdens de DMM tevens een nieuw *Defence Production Action Plan*. In dit plan doet de SG NAVO voorstellen voor het versterken van multinationale samenwerking en verbeterde interoperabiliteit en standaarden. Het kabinet steunt het initiatief van de SG. Het kabinet pleit ervoor dat NAVO- en EU-initiatieven ook op dit gebied elkaar versterken. Daarbij ziet het kabinet met name een grote rol voor de NAVO met betrekking tot militaire standaarden.

Air and Missile Defence Task Force (AMDTF) in Slowakije

In het kader van de bondgenootschappelijke lucht- en raketverdediging verplaatst Duitsland zijn Patriotsystemen vanuit Slowakije naar Litouwen in de periode rond de NAVO-top in Vilnius. De Duitse Patriotsystemen die nu in Slowakije staan als onderdeel van de *Air and Missile Defence Task Force (AMDTF)* zullen na deze inzet in Litouwen naar Duitsland worden verplaatst. Duitsland heeft als *Framework Nation* besloten daarmee de AMDTF-inzet in Slowakije te beëindigen. Nederland draagt op dit moment met zes militairen bij aan de AMDTF.⁶ De Nederlandse militairen keren, na afronding van de afbouwwerkzaamheden, rond 21 juni terug naar Nederland.

De NAVO beziet, als onderdeel van de langjarige versterking van de collectieve afschrikking en verdediging, op welke wijze de bondgenootschappelijke lucht- en raketverdediging optimaal kan worden vormge-

⁶ Kamerbrief Voortgangsrapportage Nederlandse inzet oostflank NAVO, 17 mei 2023, Kamerstuk 28 676, nr. 433.

geven. Nederland staat in nauw contact met Duitsland om te bezien hoe hierbinnen de toekomstige samenwerking op het gebied van lucht- en raketverdediging kan worden vormgegeven.

De Minister van Defensie,
K.H. Ollongren